

od strupenega gada vpičen, obupno kvišku, ter glasno zastóka: „sedem! da, sedem! to je strahovito število. Sedem dolgih let moral bom preživeti v tem živem grobu, za dobro zaključenimi vratmi. Strašansko je to! Že sedem mesecev, ki sem jih strpel v preiskavi, bilo bi me pripravilo v obup in ob pamet, ako bi nje ne bilo!“ — Zadnje besede je bil spregovoril jetnik nekako bolj plahotno, tiho; potem pa nadaljuje sam pri sebi: „Bo li rešila dano mi besedo? mi bo res za božični dar prinesla oproščenje iz te grozovito žalostne tesnobe? Mina! Mina! ki sem te imel do nocoj za dobrega angelja svojega, si me tedaj tudi ti oguljufala? Al — kaj bi se temu čudil, ako jej strpne srce; vsaj je nadjetničarjeva hči, rojena in odrejena v strahovitem tem domovju, kjer so zatrti vsi blagosrčni čuti in vlada edino le hladnokrvne postave železna črka. — Pač res! vse pod solncem je hlinstvo in laž! Le zakaj sem toliko zidal na to, — no, tega ne tajim — angel-sko-lepo obličice, njene čarobne oči, njene medene besede? O, jaz pomilovanja vredni nesrečnik!“

Zdaj pritisne svoje uho na težke, z debelim železjem okovane hrastove duri, potem pa korači nemirno po tesni sobici gori in doli. Al kmalu postojí; dozdevalo se mu je, da bi bil nekaj slišal. Je bila to li resnica ali le domišljija? Znano je, da zapor jetnikom sluh prečudno poostri. Zopet se bliža, po prstih stopaje, vratam. Zunaj poškrebenalo je zdaj nekaj na nje, in sicer tako tiho, da bi tega menda nobena druga živa duša čula ne bila. Al nesrečni naš mladeneč slišal bi bil menda sópsti tudi same nevidne duhove; — ni čuda toraj, da je njegovo blede obličje zdajci obsijano postalo od čutov neizrekljive radosti. Nekako zamolklo zakašlja v znamenje, da je slišal; v tem hipu pa se tudi odpre malo, v težka vrata vdelano, pa dobro varovano okence, ki je služilo, ne toliko za potrebno pomenkovanje z jetniki, kot v to, da je neštevilnokrat skrivaj pokukal skoz vá nj kak jetnišk nadzornik ali čuvaj, ki je opazovati hotel opravila nesrečnih zapornikov. Kdo je zdaj stal pred majhnim okencem, tega v gosti tmini naš jetnik ni mogel opaziti; previdno varoval se je tudi spregovoriti kako besedo; — ječa naredi namreč stanovnike svoje neskončno previdne, a tudi zvite. Tiho zašepetá zdaj neki glas skozi okence: „Med zvonjenjem o polnočnih zornicah se mora izvršiti!“ — in pri teh besedah smukne neki zavitek jetniku v roke.

„Mina!“ — odvrne enako tiho zdaj presrečni mladeneč — „ne ganem se poprej iz mesta in ne dotaknem se nobene reči, dokler mi ne daš še enkrat slovesno trdne obljube, da moja si in ostaneš za zdaj in za vselej, naj pride čez naju karkoli. V zagotovilo tega daj mi svojo roko!“ — In zdajci stegne se v plahi naglosti lepa snežno-bela ročica skozi malo, z železnim križem omreženo okence. Jetnik jo iskreno obseže z obema rokama, ter pritisne jo tako strastno na svoje srce, kakor da bi je nikdar več spustiti ne hotel; potem jo obsiplje z vročimi poljubi, dokler je deklica skoraj siloma ne odtegne toliko živahnemu negovanju. Koj zatem se okence zopet tiho zapre, in poprejšnja smrtna tišina zavlađa v samotni izbi. (Dal. prih.)

Deželni zbori.

Deželni zbor Štajarski.

V 6. seji je bil na dnevnem redu predlog grofa Platza, da naj se sestavi odbor sedmerih udov, ki bode preiskaval vzroke javne nevarnosti in primernih pripomočkov zoper njo nasvetoval. — Podpiral je svoj predlog prav dobro in med drugim rekel:

Podložniki, ki davke plačujejo in svoje sinove armadi dajejo, imajo tudi pravico do obrambe svojega premoženja in življenja. Oboje je pa dandanes v veliki nevarnosti. In da se tudi njemu, kakor poslancu Bärnfeindu, od strani vlade ne bi očitalo, da le po vetru maha, našteje nekoliko hudodelstev, ki so se v najnovjšem času godile. To vse dela strah in grozo deželanom, treba je toraj misliti na pomočke zoper splošno nevarnost. Pravo je zadel, omenivši, da so temu mnogo krivi premehki sodniki. Res je sicer, da nočejo danje sodnije nič slišati od ubranilnih (preventivnih) naredeb, ampak da le kaznujejo doprinešena hudodelstva; al to poškodovanemu prav malo pomaga, in če je bil umorjen, celó nič. In če obsojenec nič nima, je tudi ukaz, da ima škodo povrniti, za poškodovanega le list papirja brez vrednosti. Slednjič pové iz svojega življenja primerljaj, kateri kaže, da so nekdanji sodniki drugih misli bili kot sedanji. Ko je on namreč kot sodnik službo na Štajarskem dobil in se na Dunaji od svojih viših poslovil, mu reče že zamrli izvrstni pravdoslovec: „Zdaj tedaj nastopite Vi sodniško službo. Dajte pravico vsakemu, ter pomislite, da je mehkota proti hudodelnikom o nepravem času — nezaslužena kazen za poštene ljudi.“ (Pohvala.) Predlog grofa Platza, katerega je od slovenskih poslancev edini Herman podpisal — drugim slovenskim poslancem ni tedaj nič mar zato, ali roparska drhal po deželi ljudi dère, požiga itd.!! — se izroči posebnemu odseku sedmerih poslancev. Po „Slov. Gosp.“

Deželni zbor Kranjski.

V 7. seji 5. dne t. m. je deželni glavar najpred naznanil, da je naš domorodec dr. Ferd. Zupančič, kurator Knaflnove ustanove za Kranjske dijake, na Dunaji umrl 23. dne u. m. Vsi poslanci skažejo sožalovanje s tem, da se vzdignejo iz sedežev. Potem naznanja deželni glavar, da je vlada potrdila od deželnega zbora sprejeto povikšanje oskrbovalne takse v Ljubljanski bolnišnici od 60 na 70 krajc. v 3. razredu, na 1 gold. 60 kr. v 2. in na 2 gold. 50 kr. v 1. razredu. — Gospodarskemu odseku se izroči prošnja občincev iz Škrila, Gornjega in Spodnjega Gola zaradi podporine za dovršena dela na cesti, potem prošnja občine v Kranji za napravo odgonske postaje na Koroškem Jezeru in prošnja občine v Škofji Loki za napravo odgonske postaje na Trati. — Dr. Razlag predlaga, naj deželni zbor sklene: „da se zboljšajo razmere ljudskega šolstva na Kranjskem in da se v okoliščini pride nevarnosti preseljevanja znatne množine učiteljev v sosedne dežele, zato se naroči deželnemu odboru, naj potrebna sredstva in pota prevdarja in v prihodnjem zborovanju o tem poroča in nasvet stavi.“ Ta predlog bode dr. Razlag vtemeljeval v prihodnji seji. — Dr. Poklukar in 11 družnikov interpelira c. k. vlado, ali jo je volja, po vsi moči skrbeti za to, da se odškodovanje za gozdne in pašne pravice opravičenih Blejskih in Bohinjskih sosesk nemudoma izvrši in da se do tod gozdno nadzorstvo ne bo vodilo v škodo pripoznanih pravic seljanov in v škodo kmetijstva in živinoreje teh krajev. — Drugo interpelacijo je stavil baron Apfaltrern z 25 družniki, namreč: ali je c. kr. vladi znano, da so napadni tisti uradni zapisniki o miljskih daljavah, ki služijo za podlago pri odmerjanju potnih stroškov c. kr. uradnikov in služabnikov, in ali jo je volja, popraviti te zapisnike. — Vladni zastopnik obljubi, da se obravnavalo bode o tej interpelaciji. — Potem obvelja načrtana postava o napravi novih zemljiških knjig in o notranji uredbi teh knjig. Dr. Razlag je nasvetoval: ako se večina sosednih dežel Štajarske, Koroške in Primorskega izreče za skupno obravnavanje

te postave, se temu pridruži tudi deželni zbor Kranjski; al tega nasveta ni nihče podpiral. — Sklenil je deželni zbor dalje, vlado naprositi, da naj mu predloži tudi načrt postave o napravi novih rudarskih knjig. — Namesto odsekovega predloga, da naj bi se vlada naprosila, naj po postavni poti skrbi za to, da se določi zaradi notarskega legalizovanja premenijo v korist občinstva, je dr. Zarnik nasvetoval, vlado naprositi, da po postavni poti odpravi posilno legalizovanje. Zarnikov predlog je obveljal; zoper ta predlog je glasoval edini baron Apfaltrern. — Dr. Bleiweis poroča v imenu zdravstvenega odseka o vladinem načrtu postave za organizacijo zdravstvenih služeb v občinah in predlaga, da naj deželni zbor ne sprejme te postave, vendar pa deželnemu odboru nalaga, da z ozirom na potrebno vredbo zdravstvenih zadev v občinah vladni načrt temeljito prevdari, po zaslišanji večih občin in po dogovoru z c. k. deželno vlado za deželnim razmeram primerno vredbo zdravstvenih služeb potrebno gradivo si nabere, o tem prihodnjemu deželnemu zboru poroča in pripravne nasvete stavi; a deželnemu odboru tudi naroča, po c. kr. deželni vladi pri visocem ministerstvu notranjih oprav ponoviti prošnjo, da se Kranjski deželi dadó še sila potrebni 3 c. kr. okrajni zdravniki, da tako dobí vseh 10, kakor jih je imela pred organizacijo zdravstvenih zadev 1870. leta. — Vladni svetovalec vitez Roth spodbija odsekov predlog in zagovarja načrtano vladno postavo. Al gospoda vitez Gariboldi in grof Thurn dokazujeta, da novega bremena, ki bi došlo občinam po tej postavi, one nositi ne morejo. Dr. Bleiweis govori obširnejše proti vladnemu zagovoru. On pravi, da je vlada s to postavo nastopila navadno centralistično pot; brez obzira na razmere posamesnih dežel je predložila vsem deželnim zborom dotično postavo zelo po enem kopitu; vladni zastopnik je v svojem govoru marsiktero reč ogledal jako lahko, al prezrl je to, da vlada sama, kar se tiče zdravstvenih reči, je dala pri svoji zdravstveni organizaciji leta 1870 sila slab izgled po tem, da je število 10 poprejšnjih c. k. okrajnih zdravnikov zmanjšala na 5; zdaj se pa čudi, da se ravnamo mi po njenem izgledu. Zlasti je pomisliti velikanskih stroškov blizu 60.000 gold., ki bi občine zadeli, ako se postavi tako ogromno število občinskih zdravnikov, kakor jih zahteva vlada. Z davki in prikladi preobložene občine niso v stani, toliko stroškov prevzeti; vlada ne skrbi za zmanjšanje davka; davek vedno ostane isti, občinam pa se nalaga butara za butaro; ni čuda, da ljudstvo pravi, da je bil v tem obziru absolutizem bolji nego je sedanja avtonomija občin in ustava dežel. In od kod vzeti 73 zdravnikov in takih, ki so zmožni slovenskega jezika? Tudi v drugih deželah se ni povsod sprejela ta postava. — Potem poroča vitez Gariboldi v imenu zdravstvenega odseka o predlogu dr. Bleiweisa zaradi vpeljanja postave od 29. julija 1868 zadevajoče živinsko kugo po deželah Ogerske krone in predlaga, da naj se vlada naprosi, pri ministerstvu notranjih oprav delati na to, da določbe navedene postave, katere že večidel v državah Evropejskih veljavo imajo, v varstvo živinoreje takraj Litave tudi v deželah Ogerske krone, brž ko je mogoče, postavno moč zadobijo in potem v dejanje stopijo. Ta predlog obvelja brez posebne debate. Le Kramarič pri tej priliki predlaga, da naj se občinam, katere imajo vojake zavoljo živinske kuge vkvartirane, obilni stroški povrnejo iz deželne blagajnice. Ker je ta predlog samostojni predlog in ga je Kramarič dobro vtemeljal, je bil kar brž v prevdarek izročen finančnemu odseku.

Dr. vit. Savinschegg vtemeljuje svoj predlog zaradi živinske soli, dr. Poklukar pa svoj predlog

v zadevi železnic iz Ljubljane v Karlovec in iz Loke v Trst; oba predloga sta se izročila gospodarskemu odseku. — Dalje poroča dr. Costa v imenu deželnega odbora zaradi tega, ali naj se deželna posilna delavnica v Ljubljani izroči vladi, in predlaga, da naj deželni zastop pritrdi tej izročitvi s pogojem, da država primerno povrne vrednost poslopij in inventarialnega orodja; ta predlog obvelja in še tudi nasvet dr. Suppana, da naj deželni odbor obravnava z vlado zaradi dotične cene in pogodbo predloži deželnemu zboru v potrjenje. — Davkarskim občinam Staravas, Poljica in Blečjivrh se vsled šolske stavbe dovoli 122⁰/₁₀ priklad na zemljiški in hišnorazredni davek. — Potem obvelja od deželnega odbora načrtani zakon o cestni policiji javnih nedržavnih cest. — Konečno se še dovoli podpiralnemu društvu na filozofični fakulteti Dunajske univerze 40 gl. podpornine iz deželnega zaklada, prošnja društva rudarskih akademikov v Ljubnu za podpornino se pa ne vsliši.

Naši dopisi.

Iz Gorenškega 4. jan. (*Pojasnilo nezaupnice Gorenjskih volilcev, poslane gosp. dr. Razlagu.*) Prinesite drage „Novice“ to „pojasnilo“ svojim bralcem, da zvedó, da ste prav imele, ko ste unidan zavračale „Narodovo“ laž, da je nezaupnica „falsifikat.“ Načrt te nezaupnice, sprožen po volji več volilcev, je svojo pot do volilcev že v začetku meseca maja 1873 nastopil. Bil je le načrt, in na čelu je imel napis: „Kdor gg. volilcev želi kaj pristaviti, naj blagovoljno svojo misel zapiše, ter svoje ime podpiše.“ In res je z mnogimi dostavki in popravami nazaj prišla, dasiravno ne hitre. Precej v začetku podpisovanja je bila pri enem volilcu zadržana do 13. junija; še le tisti dan jo je naprej oddal. Na vprašanje, zakaj jo je tako dolgo pridržal, je odgovoril: „zato, ker nisem bil volje, da bi jo precej poslali; bi znali poštemu možu krivico storiti; naj se s svojim delovanjem še bolj razodene, kdo da je.“ In ta volilec je duhovnik. Ravno tako in iz enacega vzroka je bila zadržana v drugem kraju kacic 5 tednov. Vrh tega se je v vsakem kraju, kjer so volilci, po tednu, tudi po dva tedna, pomudila, da so volilci čas imeli, jo prebrati in premisliti, predno jo podpišejo. Zato se je podpis nezaupnice zakasnil, da je še le v začetku meseca novembra nazaj prišla. Podpisali je le tisti niso, kateri je niso v roke dobili. Pa tudi zdaj je bila še volja več volilcev, s pošiljanjem ne se prenaglati, zato da se moža pokaže v svojem postopanju v državnem in deželnem zboru; ležala je toraj v izvirnem spisu do srede meseca decembra. Še le, ko so volilci pismeno in ustmeno jeli popraševati, kje da je podpisana nezaupnica do dr. Razlaga? ali mu je že poslana ali ne? še le potem je bila meseca decembra prepisana s pristavki in popravili vred, zato datum decembra meseca nosi, in to po volji tudi tistih volilcev, kateri so jo popred najbolj zadrževali, gosp. dr. Razlagu poslana. In prav tisti, ki jo je prvi zadrževal, je rekel: „Zdaj pa le, zdaj! Dr. Razlag jo je zaslužil.“ — Na dan volitve v državni zbor 16. oktobra, ko je bilo večidel volilcev v Kranji, so nevoljni z glavami majali, rekoč: „de te! de te! da se nam je dr. Razlag tako izneveril.“ Ko so pa zvedeli, da je zdaj celó v zvezi z mladoslovenci, katero je popred zakrival, kandidaturo zoper grofa Hohenwarta sprejel, so nevoljni in razžaljeni svoje že dane podpise nezaupnice vnovič potrdili, nekateri tudi ravno tisti dan podpisali. — To je resnica, in naj bi dr. Razlag tudi danes vse volilce sklical in jih vprašal, ne bo druzega